

KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE KADAR GEÇEN SÜREÇTE TRT ERZURUM RADYOSU TÜRK HALK MÜZİĞİ ÇALIŞMALARINA GENEL BİR BAKIŞ

Raci ALCAN^{1*}, Sinan HAŞHAŞ²

¹: TRT Erzurum Radyosu, Erzurum.

²: İnönü Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Bölümü, Malatya.

Özet

TRT Erzurum Radyosu; kuruluş tarihi olan 1960 yılından günümüze kadar geçen süreçte Türk halk müziği (THM) için önemli çalışmaların yapıldığı bir kurum olarak yöre için önemli bir değere sahiptir. TRT Erzurum Radyosu ulusal ölçekte kendini kanıtlamış birçok THM saz/ses sanatçısının yetişmesinde ayrıca 250'ye yakın türkü derlemesinin de direkt veya dolaylı olarak gerçekleştirilmesinde sağladığı katkılarla hatırı sayılır bir başarı serüveniyle öne çıkmaktadır. Bu araştırmada, TRT Erzurum Radyosu bünyesinde gerçekleştirilen THM çalışmaları genel bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında, TRT Erzurum Radyosu THM çalışmaları titizlikle incelenmiş, kuruluşundan günümüze kadar geçen süreçteki çalışmalarda yer alan saz/ses sanatçıları ve bu sanatçılar tarafından yapılmış olan faaliyetler genel başlıklar altında tasnif edilmiştir. Araştırma doğrultusunda başlıca, TRT Erzurum Radyosu'nun yöre türkülerinin derlenme/kayıt altına alınma aşamalarına önemli katkılar sağladığı, yöre türkülerinin geniş kitlelere ulaşmasında özverili çalışmalar gerçekleştirdiği, bünyesinde yer alan gençlik korusu, çocuk korusu çalışmaları ile yöredeki/bölgedeki genç neslin THM'nin temel dinamiklerini öğrenmelerine vesile olan bir okul niteliğinde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT), Türk Halk Müziği, TRT Erzurum Radyosu.

A GENERAL VIEW ON TRT ERZURUM RADIO TURKISH FOLK MUSIC WORKS IN THE PROCESS FROM ITS ESTABLISHMENT UNTIL TODAY

Abstract

TRT Erzurum Radio, which was established in 1960, is an important institution for the area where important works for Turkish Folk Music (TFM) have been performed since the date it was established. TRT Erzurum Radio has an important success adventure and a contribution directly or indirectly in collecting nearly 250 Turkish songs and in training TFM artists who have proven them in national level. In this study, the TFM works, which are performed in TRT Erzurum Radio, have been assessed with a general viewpoint. In the scope of the study, the TRT Erzurum Radio TFM works have been examined in detail, and the instruments/artists and their works performed so far have been classified under general titles. In the scope of the study, it has been concluded mainly that TRT Erzurum Radio has the quality of being a school for the young generation in the area to teach them the basic dynamics of the TFM with the

* Yazışma yapılacak yazar: racialcan25@gmail.com

activities like Youth Chorus, and Children Chorus; and provides important contributions in collecting and recording the songs of the area, and in transferring these songs to great masses.

Key Words: Turkey Radio and Television Institution (TRT), Turkish Folk Music, TRT Erzurum Radio.

Giriş

Tarih boyunca göç-ticaret yolları üzerinde bulunan ve önemli olaylara sahne olan Erzurum; Orta Asya, İran, Irak, Azerbaycan ve Kafkas ülkeleri ile kurulan sıkı münasebetler, ayrıca sürekli yaşanan savaşlar ve göçler neticesinde zengin bir kültürel birikimi bünyesinde harmanlamıştır. Bu kültürel zenginliğin bir yansıması olarak yörede önemli halk sanatçıları (aşıklar, ozanlar vb.) yetişmiş ve bu sanatçılar sosyo-kültürel yaşam dokularındaki temel dinamikleri saf ve duru bir anlatımla türkülerine yansıtılmışlardır. Erzurum, aşıklık geleneğinin önde gelen temsilcilerinin yetiştiği bir yöre olmakla birlikte, bu kültürün günümüzde etkin bir şekilde yaşatıldığı nadir yörelerden biri olarak öne çıkmakta ve bu yönüyle Türk halk müziği (THM) repertuarı/nazariyatı için ayrı bir önem taşımaktadır.

Kitle iletişim araçlarının yaygın olmadığı dönemlerde THM'nin en önemli yayılma süreci olarak bilinen dilden-dile, kulaktan-kulağa, ustadan-çırağa vb. lokal bir ölçekte aktarılma süreci, Erzurum yöresi türkülerinde de genellikle aynı paralelde gerçekleşmiştir. Yöre türkülerinin geniş kitlelere duyurulma sürecindeki en önemli adımın ise 15 Aralık 1960 günü yayın hayatına başlayan TRT Erzurum Radyosu'nun kuruluşuyla başladığını söylemek mümkündür. Toprak Mahsulleri Ofisi'nin üçüncü katında bulunan mütevazı bir stüdyodan "*Burası kısa dalga 39,22 metre, 7648 megahertz üzerinden yayın yapan Erzurum İl Radyosu*" anonsu ile açılan TRT Erzurum Radyosu, 1966 yılında SSK Bölge Müdürlüğü binasına kiracı olarak, yine aynı yıl içerisinde bu gün de kullanmakta olduğu binasına kalıcı olarak taşınmıştır.

Resim-1: TRT Erzurum Radyosu Binası. (Yılmaz Aydın: Kişisel Arşiv)

TRT Erzurum Radyosu'nun kurulmasından önceki dönemde (1938-1960 yılları arası) yöredeki THM çalışmaları genel olarak şu şekildeydi;

“1938 yılında telgrafçı Galip Bey ile Ali Rıza Bey “Erzurum Musiki Birliği” adı ile bir topluluk oluştururlar. Sesi güzel öğretmenlerden Hafız Ömer Bey ile Hafız Faruk Kaleli de bu birliğe dâhil olurlar. Fakat üyeler fazla aktif olmadıklarından bu topluluk kısa bir müddet sonra dağılır” (Sezen, 2007:387). Ardından Faruk Kaleli, kurulan Halk Evleri bünyesinde 1947 yılına kadar sürdüreceği THM koro şefliği görevini üstlenmiştir. Aynı zamanda Erzurum türkülerini derleyen Faruk Kaleli; aralarında “Çelik Pazarında Ufacık Taşlar”, “Erzurum Çarşı Pazar (Sarı Gelin)”, “Geydiğim Aldır”, “Kale Kaleye Karşı (Pasenli Güzel)”, “Kalkın Durnam Kalkın Van’dan Sökülün”, “Mızıka Çalındı Düğün Mü Sandın”, “Taşa Çaldım Namusumu Arımı”... gibi Erzurum yöresine ait olan 15 adet türküyü derlemeci Muzaffer Sarısözen aracılığıyla TRT-THM repertuarına kazandırmıştır. THM açısından önemli sayılabilecek çalışmalara ev sahipliği yapan Halk Evleri bir müddet sonra kapatılır ve ardından özellikle genç nesil sosyal aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri yeni arayışlar içine girerler. Konuya yönelik olarak Kurnuç şu tespitlerde bulunmuştur; “Halk Evlerinin kapatılmasından sonra, Erzurum’da gençliğin büyük bir kısmı spor kulüplerine yönelirler. O tarihlerde Palandöken, Dağcılık ve 12 Mart spor kulüpleri arasında büyük bir rekabetin olduğu görülmektedir. Ancak folklor, tiyatro, müzik gibi becerisi olanların çoğu Palandöken Kulübünde toplanmıştır. 1955 tarihine kadar musiki çalışmaları Palandöken Kulübünün himayesinde devam eder” (Kurnuç, 2005 :8]

TRT Erzurum Radyosu’nun sanatçı alt yapısının ve sonraki dönemlerdeki sanatçı ihtiyacının karşılanmasında dernek, cemiyet gibi kuruluşların önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu kuruluşların başında, “Erzurum Halk Oyunları Halk Türküleri ve Turizm Derneği” önemli bir değere sahiptir. Konuya yönelik olarak Şengül, dernek bünyesinde 1955 yılında Faruk Kaleli’nin önerisi ile bir Türk halk müziği korosunun oluşturulduğunu ve koronun yönetimini ise Hulusi Seven’in üstlendiğini belirtmiştir (Şengül: 2010:6) THM koro şefliğini Hulusi Seven’in yürüttüğü dernek, Halk Evleri’nin kapatılmasından sonra dağılık bir halde bulunan müzisyenleri bir çatı altında toparlayarak adeta bir müzik okulu disiplinde toplu bir şekilde çalışmalarını sürdürmüştür. O dönem yapılan özverili çalışmalar neticesinde birçok saz/ses sanatçısı yetişmiş ve bu sanatçılar Türk halk müziğine önemli katkılar sağlamışlardır.

Bu araştırmada, TRT Erzurum Radyosu’nun kuruluşundan günümüze kadar geçen süreçte gerçekleştirdiği THM çalışmaları ayrıca kurumda görev yapmış/yapmakta olan THM saz/ses sanatçılarının tespiti/değerlendirilmesine odaklanılmıştır. Araştırmanın, yöre ve bölge için çok önemli yere/değere sahip olan TRT Erzurum Radyosu’nun bünyesinde gerçekleştirilen THM çalışmalarının geçmişteki ve günümüzdeki durumunun belirlenmesi açısından özgün bir nitelikte olduğunu söylemek mümkündür.

1. 1960-1980 Yılları Arası THM Sanatçı Kadrosu ve Faaliyetleri

1960 yılında bölgesel yayına başlayan TRT Erzurum Radyosu THM Korosu, Halk Oyunları Halk Türküleri ve Turizm Derneği çatısı altında, yetişmiş saz/ses sanatçılarından oluşmaktaydı. O yıllarda bant kayıt imkânı olmadığından dolayı yayınların tamamı canlı olarak neşredilmekteydi. 1962 yılına gelindiğinde Doğudan Sesler ismiyle yayına başlayan THM korosu, aralarında Raci Alkır’ın da bulunduğu Halk Eğitim Merkezi Korosu’yla birleştirilerek kadrosu güçlendirilmiştir.

Kuruluşundan Günümüze Kadar Geçen Süreçte Trt Erzurum Radyosu Türk Halk Müziği Çalışmalarına Genel Bir Bakış

Resim-2: TRT Erzurum Radyosu'nun Kurulmasına İlişkin Haberler (Yılmaz Aydın: Kişisel Arşiv)

Şefliğini Hulusi Seven'in yürüttüğü Doğudan Sesler Korusu'nun 1960'lı yıllardaki kadrosu, Tuna tarafından şu şekilde sıralanmıştır;

- Şef; Hulusi Seven
- “Ses Sanatçıları; Raci Alkır, Dursun Üvez, Gündüz Gözümoğlu, Cevat Sağiroğlu, Yaşar Köknar, Lütfi Ortakale, Safinur Soygür, Gülümser Gözüm, Nesrin Ulusoy, Ayla Keskin, Gülay Ataç, Muharrem Akkuş.
- Saz Sanatçıları; Nuri Güraksın, Muammer Özkavcı, Ünal Narmanlıoğlu, Zeki Orhun, Suat Işıklı, Nihat Işıklı, Osman Mavioğlu, Necdet Çağlar” (Tuna, 2001:86).

1963-1967 yılları arasında görev yapan Doğudan Sesler Korusu'nda ise şu sanatçılar görev almaktaydı;

- Şef; Seyfettin Sıgmaz - Suat Işıklı
- “Ses Sanatçıları; Sabahat Aşşar, Necla Çelenk, Asuman Cengiz, Nazire Sezer, Tülay Çer, Raci Alkır, Mehmet Çalmasıır, Lütfi Ortakale, Gündüz Gözümoğlu, Remzi Dane, Zeki Süzergil, Ekrem Çakıllı, Mete Çelenk, Yaşar Köknar, Metin Solmaz, Mükerrer Kemertaş.
- Saz Sanatçıları; Fuat Lehimler, Muammer Özkavcı, Arif Sağ, Metin Gülebenzer, Cahit Uzun, Ayhan Seratlı, Cengiz Çelenk, Turan Modoğlu, Talat Baydar, İlhami Kamber, Suat Işıklı, Osman Mavioğlu” (Tuna, 2001:87).

Resim-3: TRT Erzurum Radyosu Saz/Sez Sanatçıları (Yılmaz Aydın: Kişisel Arşiv)

Amatör olarak yayın hayatını sürdüren TRT Erzurum Radyosu Doğudan Sesler Korosu, 1968 yılında yetiştirilmek üzere açılan sanatçı sınavıyla resmîyet kazanmıştır. Başarılı olan sanatçılar Mustafa Geceyatmaz ve Ali Can'ın şefliğinde çalışmalarına başlamış, aynı zamanda koroya nota, nazariyat ve repertuar dersleri verilmiştir. 1971 yılında ise koro elamanları ikinci bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Yeniden yapılan bu sınavda başarılı olanlar sözleşmeli ve kadrolu sanatçı statüsüyle göreve başlamış böylece gerçek anlamda profesyonel bir koro kurulabilmiştir. TRT Kurumu tarafından aralıklarla görevlendirilen Talip Özkan, Ateş Köyoğlu, Kemal Karasüleymanoğlu gibi THM'nin değerli isimleri nota, nazariyat ve repertuar çalışmalarıyla koronun yetişmesine önemli katkılar sağlamışlardır.

Şefliğini Suat Işıklı'nın yürüttüğü 1971 dönemi THM korusu şu sanatçılardan oluşmaktaydı;

- Şef; Suat Işıklı
- Ses Sanatçıları; Raci Alkır, Mükerrerem Kemertaş, Gündüz Gözümoğlu, Muharrem Akkuş, Mehmet Çalmaşır, Zeki Süzergil, Remzi Dane, Mete Çelenk, Lütfi Ortakale, Metin Solmaz, Ekrem Çakıllı, Fuat Durular.
- Saz Sanatçıları; Suat Işıklı, Fuat Lehimler, Muammer Özkavcı, Metin Gülebenzer, İlhami Kamber, Cengiz Çelenk, Cahit Uzun, Turan Mодоğlu, Ayhan Seratlı, Gıyasettin Temelli, Muzaffer Yöndem, Osman Mavioğlu.

Aynı dönemlerde uzun dalga üzerinden yayına geçilmesiyle birlikte daha geniş kitlelere ulaşan TRT Erzurum Bölge Radyosu, Karadeniz'den-Güney Doğu'ya, Orta Asya ülkelerinden İç Anadolu'ya kadar birçok bölgede dinlenmeye başlanmıştır.

TRT Erzurum Radyosu sanatçıları bir taraftan türkü icra ederlerken diğer taraftan da derledikleri türküleri TRT-THM repertuarına kazandırmışlardır. Bu doğrultuda, THM için önemli bir yere sahip olan ve kendilerine has çeşitli karakteristikleri ile ulusal ölçekte benimsenmiş Sümmani türküleri, Erzurumlu Emrah'ın müstezat'ı, İbrahim Hakkı'nın ilahisi, Alvarlı Muhammet Lütfi Efendi'nin gazelleri, tayanlar en önemli örnekler olarak gösterilebilir. Yukarıda adı geçen derleme çalışmaları yapılmadan önce, özellikle Alvarlı Muhammed Lütfi Efendi'nin gazellerinin daha küçük topluluklara ulaşabildiğini söylemek mümkündür. Ancak TRT Erzurum Radyosu tarafından bu gazellerin kayıt altına alınarak seslendirilmesinin hem bölge hem de ulusal ölçekte daha geniş kitlelere ulaştırılması ayrıca gelecek kuşaklara da doğru bir şekilde aktarılabilmesi açısından önem arz ettiği kanaatindeyiz... Radyo yayıncılığının en önemli kitle iletişim aracı olduğu bu yıllarda TRT Erzurum Radyosu sanatçıları yaptıkları önemli çalışmalarla haklı bir ün elde etmiş ve ülkenin her tarafında hatırı sayılır bir üne kavuşmuşlardır.

2. 1982-1993 Yılları Arası THM Sanatçı Kadrosu ve Faaliyetleri

1982 ve 1986 yıllarında yapılan geniş çaplı sanatçı alım sınavı ile TRT İstanbul, Ankara, İzmir ve Erzurum Radyolarının ses ve saz sanatçısı ihtiyaçları giderilmiştir. Bu sınavlarda dikkate alınması gereken önemli bir husus, TRT müdürü Mehmet Özbek'in girişimleri ve katkıları ile daha önce radyoların bünyesinde bağlama ailesi ve mey ile sınırlı olan halk sazlarına tar, kemane, kaval ve kemençe gibi sazların da ilave edilmiş olmasıdır.

1982-1986 yılları arasındaki THM faaliyetleri ve sanatçıları kısaca şu şekildeydi;

- Şef; Fuat Lehimler
- Ses Sanatçıları; Aysun Gültekin, Gülten Budak, Sevim Salar, Şenay Akayran, Firdevs Yıldırım, Sema Kaya, Hediye Aktaş, Meryem Şenocak, Çiler Dilekçi, Gülhan Aksoy, Nezihe Hoşcan, Yıldız Demirkol, Gülseren Erdağ, Gündüz Gözümoğlu, Mehmet Çalmaşır, Zeki Süzergil, Remzi Dane, Lütfi Ortakale, Ekrem Çakıllı, Ragıp Topçu,

Yavuz Değirmenci, Bülent Aslan, Kubilay Dökmetaş, Zülküf Altan, Salih Turhan, Günay Şimşek, Faruk Demir, Mehmet Aldaşoğlu, Bahattin Karakoç, Nihat Erdağ, Esat Kabaklı.

- Saz Sanatçıları; Fuat Lehimler, Muammer Özkavcı, Metin Gülebenzer, Cengiz Çelenk, Mehmet Raci Alcan, Okyay Kösegil, Nurullah Akçayır, Bayram Şengül, Ergin Değirmenci, Hüseyin Ceylan, Abdurrahman Lehimler, Ahmet Yakar, Ali Turgut, Fahri Koçoğlu, Arslan Akyol, Mehmet Maksutoğlu, Bayram Salman, Selami Kelkit, Hayri Damar.

Kadrosunu güçlendiren TRT Erzurum Radyosu THM Korosu artık Doğudan Sesler değil İstanbul, Ankara ve İzmir radyoları ile birlikte Yurttan Sesler Korosu ismiyle anons edilmeye başlanmıştır. Bu durum, TRT Erzurum Radyosunun kadro zenginliği ve program niteliği bakımından TRT'nin yayın standartlarına uygun hale geldiği manasını taşımaktaydı. Yenilenmiş ve güçlenmiş kadrosuyla THM Korosu yoğun radyo programlarının yanı sıra Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan resmi kutlama/kurtuluş günleri, festivaller ve diğer resmi mahiyetteki birçok müzikal organizasyonda yer almıştır. Aynı dönemlerde televizyon yayın imkânlarını da etkin bir şekilde kullanan TRT Erzurum Radyosu THM Korosu, TRT Ankara Televizyon Stüdyosu'nda çekimleri gerçekleştirilen toplu ve solo programlar sayesinde izleyicileriyle buluşmuştur.

Resim-4: TRT Erzurum Radyosu THM Saz/Ses Sanatçıları, Ankara Stüdyosu (Alcan: Kişisel Arşiv)

3. 90'lı Yıllar ve TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosu

1993 yılında THM Gençlik Korosu, gençlerin halk kültürüne olan ilgisini uyanık tutmak ve türkülerimizin gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarabilmesini sağlamak gayesi ile kurulmuştur. Bu oluşum sürecindeki eğitim müfredatı genel olarak şu şekilde gerçekleşmekteydi; halk edebiyatı, diksiyon, nota ve nazariyat dersleri. Koro çalışmalarının birinci yılında şeflik görevini Kenan Tuna, saz eğitmenliğini M. Raci Alcan, 1994-1999 yılları arasındaki eğitim dönemi ise M. Raci Alcan tarafından yürütülmüştür. Yapılan bu çalışmalar kısa zamanda meyvesini vermiş ve THM'nin otantik dokusunu dağarlarında barındıran birçok THM icracısının yetişmesine vesile olmuştur. Aynı doğrultuda TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosu'nda yetişen bu genç öğrenciler, yanı sıra kurslar, dernekler vb. yerlerde

eğitim alan veya kişisel çabalarla kendini geliştirmiş olan ses/saz icracılarından oluşturulan topluluklar sayesinde radyo müzik programları aksatılmadan başarıyla sürdürülmüştür. Aynı yıllarda Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde kurulan müzik bölümlerinde yapılan sınavlarda TRT Erzurum Radyosu bünyesinde yetişmiş olan TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosu elamanlarının büyük bir çoğunluğu başarılı bulunarak lisans eğitimine başlamış, eğitimini tamamlayanlar ise öğretmen/öğretim elemanı olarak ülkemizin dört bir yanına dağılmışlardır.

1990'lı yılların sonuna doğru gelindiğinde TRT Erzurum Radyosu sanatçılarından bir kısmı Ankara Kültür Bakanlığı Korosu'na önemli bir kısmı da Ankara, İstanbul ve İzmir Radyolarında çalışmak üzere Erzurum'dan ayrılmışlardır. Kadrolu sanatçı sayısının yetersizliği sebebiyle koro olma vasıflarını yitiren TRT Erzurum Radyosu sanatçıları, yeni alternatif radyo programları arayışlarına girmiş ve bu doğrultuda, TRT Erzurum Radyosu bünyesinde bir topluluk oluşturmuşlardır. Şefliğini Mehmet Çalması'ın üstlendiği bu topluluk, THM nazariyatı/repertuarı için örnek teşkil edebilecek önemli bir çalışma serüvenine girmiştir. Bu çalışma kapsamında, Erzurum yöresinden başlanarak Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan illerin türküleri otantik icra dokularına uygun olarak tek tek icra edilmiş ve TRT-THM arşivine kazandırılmıştır. Ayrıca yapılan bu özverili çalışma, TRT Müzik Daire Başkanlığı tarafından büyük beğeni kazanmış ve diğer radyolara da örnek teşkil etmiştir. TRT Erzurum Radyosu sanatçıları tarafından yapılan bu türkü tespit/tasnif/icra/kayıt çalışmalarının ardından Ankara Radyosu; İç Anadolu, İstanbul Radyosu; Marmara-Trakya-Karadeniz, İzmir Radyosu ise Ege ve Akdeniz Bölgelerinde bulunan illerin türkülerini icra etmişlerdir. Yapılan çalışmalar CD'ye alınarak arşivlenmiş ve THM adına çok önemli olan hizmet bu sayede kalıcı bir hale getirilmiştir.

4. 2000'li Yıllar ve Günümüze Kadar Geçen Süreçte THM Sanatçı Kadrosu ve Faaliyetleri

2000'li yıllara gelindiğinde hücum kayıtların önceden bant/CD'ye alınıp daha sonra yayına girmesi yöntemi güncelliğini yitirdiğinden, TRT Müzik Daire Başkanlığı'nın görüş ve önerileri doğrultusunda canlı yayınların öne çıkarıldığı bir sürece girilmiştir. TRT Erzurum Radyosu da bu doğrultuda yeni yayın anlayışına uygun olarak her hafta akitli ses ve saz sanatçılarından da katılımıyla toplu-solo, başarılı yerel sanatçılar bazen de yerel âşıkların konuk olarak alındığı canlı yayınlara hız vermiştir.

1998 yılında gerçekleşen tayinlerden sonra Yurttan Sesler Korosu'na akitli saz/ses sanatçıları da katılmaya başlamış ve THM faaliyetleri bu şekilde sürdürülmüştür. 1998 yılından günümüze kadar TRT Erzurum Radyosu tarafından gerçekleştirilen THM faaliyetlerine katkı sağlayan akitli saz ve ses sanatçıları aşağıda sunulmuştur;

- Ses Sanatçıları; A. Deniz Mızrak, Özlem Gezder, Zeynep Torun, F.Demet Baysal, Sema Özoglu, Gökşen Gümrükçü, Lütfiye Sarı, Tülay Özer, Gülşah Toptaş, Esra Bayram, Tuğçe Ataman, Fatma Yılmaz, Aynur Çelik, Sevda Naktiyok, Didem Kulaber, Gamze Dermirkır, Hülya Özgüven, Eylem Aktaş, Burcu Maden, Vahit Alkır, Ümit Turan, Hüseyin Karaçam, Mahmut Kıvanç, Zafer Yıldız, Güven Saf, Erol Abuşoğlu, İsrail Borak, Ömer Çeliker, Kadir Güç, Rıdvan Adede, Kürşat Uslu, Burak Avcı, Adem Kılıç, Taha Kotan, Kubilay Perdakçioğlu, İbrahim Delioğlu, Ensar Çelik, Koray Çelenk.
- Saz Sanatçıları; Faruk Demirağ, Sait Gülebenzer, Soner Mızrak, Sinan Haşhaş, Cengiz Şengül, Engin Varol, Fatih Akçayır, H. Tahsin Sümbüllü, Mustafa Sümbüllü, İ. Hakkı

Gerçek, Ahmet Söğüt, M. Ali Ünalmişer, Osman Tokmak, Taner Şancı, Selçuk İçoğlu, Sezer Kurt, Mustafa Ünsal, Hüseyin Ulusan, Ali Çelebioğlu, Yener Temelli.

Resim-5: TRT Erzurum Radyosu Kadrolu ve Akitli THM Saz/Ses Sanatçılarının Bir Bölümü (Alcan: Kişisel Arşiv)

2000’li yılların sonlarına doğru yeniden ihdas edilen TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosuna ilaveten Çocuk Korosu da kurulmuştur. TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosu’nun şefliklerini; Mehmet Çalması, M.Raci Alcan, Kenan Tuna, Sevim Salar Derici saz eğitmenliğini Abdurrahman Lehimler, Çocuk Korosunun şefliğini ise sırasıyla M. Raci Alcan, Didem Dilara Duman, Yıldız Demirkol Savaş yapmıştır/yapmaktadır.

TRT Erzurum Radyosu bünyesinde gerçekleştirilen ve günümüzde halen daha devam eden Gençlik ve Çocuk Koroları sınavlarında başarılı olan öğrenciler her 3 yılın sonunda sertifika alarak eğitimlerini tamamlamaktadır. Eğitimleri sürecinde her yıl bahar dönemlerinde konser programları düzenlenerek gençlerimizin ve çocuklarımızın bir taraftan çalışmaları sergilenirken diğer taraftan da sahne tecrübesi kazanma, sosyal yönlerini geliştirme, türkülerimizi tanıma ve tanıtmaya gibi önemli kazanımlar sağlanmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

TRT Erzurum Radyosu’nun kuruluşundan günümüze kadar geçen süreçteki Türk halk müziği çalışmalarına yönelik yapılan incelemeler doğrultusunda;

- TRT Erzurum Radyosu’nun 56 yıllık kurumsal bir tecrübeye sahip olduğu ve bu kurumda görev alan ses/saz sanatçılarının özverili çalışmaları ile Türk halk müziği repertuarına birçok türküy kazandırıldığı,
- Yöreyle ait olan yaklaşık olarak 250 adet türkünün derlenme ve TRT-THM repertuarında kayıt altına alınma sürecinde (direkt veya dolaylı olarak) önemli çabalar üstlendiği,
- Kurumda görev yapan usta sanatçılar tarafından gerçekleştirilen, Doğu Anadolu Bölgesi türkülerinin stüdyo ortamında kayıt altına alma çalışmalarının, bölge

türkülerindeki otantik icra dokularının Türk halk müziği nazariyatı/repertuvarına kazandırılması ayrıca gelecek kuşaklara da doğru bir şekilde aktarılabilmesi açılarından büyük önem arz ettiği,

- Erzurum yöresi başta olmak üzere genel olarak Doğu Anadolu Bölgesi türkülerinin geniş kitlelere ulaşmasında önemli çalışmalar gerçekleştirdiği,
- Bünyesinde bulundurduğu Gençlik Korosu ve Çocuk Korosu ile türkülerimizin genç dimağlara yerleşmesinde çok önemli çabalar gösterdiği ve halk müziği kültürümüzün gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemli bir misyon üstlendiği,
- Türk halk müziğine önemli katkılar sağlayan ve ulusal ölçekte kendilerini kanıtlamış birçok ses/saz sanatçısının yetişmesine vesile olduğu,
- Geçmiş dönemlerde büyük ve önemli bir Türk halk müziği korosuna sahipken (emeklilik-tayin vb. durumlardan ötürü) günümüzde yeterli çoğunlukta bir sanatçı kadrosuna sahip olmadığı,
- TRT Erzurum Radyosu'nun yöre ve bölge için çok önemli bir yere/değere sahip olduğu, dolayısıyla sanatçı kadrosunun güçlendirilerek yeniden güçlü bir Türk halk müziği korosunun kurulmasının gerektiği sonuç ve önerilerine ulaşılmıştır.

Kaynaklar

1. “Hür Söz Gazetesi” 16 Aralık 1960, Yıl-6 Sayı-1513.
2. KURNUÇ, M. Zeki (2005), “*Erzurum ve Türk Musikisi*” Güneş Vakfı Yayınları, Erzurum.
3. “Milletin Sesi Gazetesi” 16 Aralık 1960, Yıl-5 Sayı-1361.
4. SEZEN, Lütfi (2007) “*Erzurum Folkloru*” Atatürk Üniversitesi Yayınları II. Baskı, Erzurum.
5. ŞENGÜL, Cengiz (2010) “*Erzurumlu Raci Alkır Hayatı ve Eserleri*” Eser Ofset Matbaacılık, Erzurum.
6. TUNA, Kenan (2001), “*Erzurum Türküleri ve Nazariyatı*” Erzurum.

Yararlanılan Arşivler

1. ALCAN, M. Raci. Kişisel Arşiv, (Saz Sanatçısı, TRT Erzurum Radyosu)
2. YILMAZ AYDIN, Azer. Kişisel Arşiv, (Prodüktör, TRT Erzurum İl Müdürlüğü)